

52. Co je to Edikt milánský?

Jedna z 54 částých otázek o Ježíši Kristu a církvi, na které odpovídá tým profesorů historie a teologie Navarrské univerzity.

05.11.2023

Začátkem IV. století byli křesťané znovu krutě pronásledováni. Císař Dioklecián společně s Galeriem rozpoutal v roce 303 tzv. „velké pronásledování“ s úmyslem obnovit jednotu státu, která byla podle něho ohrožena neustálým růstem

křesťanství. Mezi jiným nařídil zbořit křesťanské kostely, spálit výtisky Bible, poslat na smrt církevní autority, odejmout všem křesťanům veřejné funkce a občanská práva, obětovat bohům pod trestem smrti atd. Protože tato opatření, jež měla skoncovat s křesťanstvím, byla neúčinná, vydal Galerius z milosrdných a politických důvodů 30. dubna 311 dekret, kterým ukončil perzekuci křesťanů. Křesťané mohli žít dle svého náboženství, měli svobodu shromažďování a mohli stavět chrámy.

Mezitím byl Konstantin zvolen za císaře západu. Potom, co v roce 312 porazil Maxentia, se sešel v únoru následujícího roku v Miláně s císařem východu, Liciniem. Kromě jiného jednali o křesťanech a dohodli se, že v jejich prospěch zveřejní nová nařízení. Výsledkem tohoto setkání bylo to, známe pod názvem „Edikt milánský“ (Milánské ujednání), i

když je pravděpodobné, že žádný edikt oba císaři v Miláně nevyhlásili. Co bylo dohodnuto je obsažené v ediktu, který vyhlásil pro východní část císařství Licinius. Text se k nám dostal díky dopisu provinčním guvernérům napsaném v roce 313, který napsali Eusebios z Kaisareie (Církevní dějiny 10,5) a Lactantius (O smrti pronásledovatelů 48). V první části se zavádí princip svobody náboženství pro všechny občany a v důsledku toho se explicitně uznává křesťanům právo tuto svobodu užívat. Edikt dovoľoval praktikovat své náboženství nejenom křesťanům, ale i všem ostatním, mající jakékoliv vyznání. V druhé části se vyhlašuje, že křesťanům se vrátí jejich dřívější místa shromažďování a kultu, ale i majetek, který jim byl zkonfiskován římskými úřady a prodán soukromým osobám za doby předchozího pronásledování.

Aniž by se křesťanství prisuzovalo nějaké významné místo, zdá se, že edikt se spíše snaží ukázat, že božstvo má porozumění pro všechny stávající formy kultu v souladu se synkretismem, jenž tehdy Konstantin praktikoval. Přestože projevoval sympatie k církvi, nadále po nějaký čas vyznával kult Sol Invictus (nepřemožitelné slunce). V každém případě pohanství přestalo být oficiálním náboženstvím císařství a edikt dovoloval, aby se křesťané těšili stejných práv jako ostatní občané. Církev se svým náboženstvím byla povolena a ze strany impéria byla i právně uznávána, což jí umožňovalo rychlý rozmach.

54 otázek o Ježíši Kristu a církvi

Juan Chapa

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/52-co-je-to-edikt-milansky/> (04.04.2026)